

บทที่ 3

หลักการประกันชีวิต

ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 แล้วว่า การประกันภัยได้พัฒนาจากการ
เตาสุ่มมาเป็นหลักวิทยาศาสตร์ ดังนั้นเครื่องมือหรือกฎที่ใช้ในการประกันภัยได้
อาศัยหลักปฏิบัติ 2 ประการคือ

1. กฎแห่งความน่าจะเป็น (Probability) และ
2. กฎของจำนวนมาก (Law of Large Number)

กฎแห่งความน่าจะเป็น (Probability)

เป็นกฎที่อาศัยการเก็บสถิติอย่างหนึ่ง โดยอาศัยสถิติที่ผ่านมาหลาย ๆ ครั้ง
บริษัทประกันภัยใช้กฎอันนี้โดยเก็บสถิติที่ผ่านมาเป็นแนวทางในการพยากรณ์เหตุการณ์
ข้างหน้าเพื่อกำหนดอัตราเบี้ยประกัน และในการพยากรณ์เหตุการณ์ข้างหน้าให้ได้
ใกล้เคียงกับความเป็นจริง จำเป็นต้องอาศัยกฎของจำนวนมากเข้ามาร่วมด้วย

กฎของจำนวนมาก (Law of large number)

การพยากรณ์จะให้ผลใกล้เคียงได้มากเพียงใด ย่อมต้องอาศัยจำนวน
ที่จะใช้ในการทำสถิติตามทฤษฎีของความน่าจะเป็น เช่นโอกาสที่เราจะหยิบลูกบอล
สีแดงและสีดำ ที่มีอยู่เท่าๆ กันอย่างละ 50 ลูก ในกระป๋องใบหนึ่ง โดยทฤษฎีแล้ว
โอกาสที่จะหยิบเอาลูกสีแดงกับสีดำก็ย่อมเท่ากัน แต่ความเป็นจริงอาจจะไม่เป็น
เช่นนั้น เราอาจหยิบสีแดงได้มากกว่าสีดำ หรือสีดำได้มากกว่าสีแดง ทั้งนี้เป็น
เพราะเรามีลูกบอลจำนวนน้อยโอกาสที่จะหยิบเอาลูกบอลสีอะไรจึงพยากรณ์ได้ยาก
เช่นเดียวกับที่คนบางคนถูกปฏิเสธการรับประกันชีวิต แต่ยังมีชีวิตอยู่ได้ถึง 10 ปี
20 ปี ก็มี หรือคนที่มีสุขภาพดีแต่เสียชีวิตไปก่อนคนที่มีสุขภาพเสื่อมโทรมเป็นต้น
ในการปฏิบัติจึงจำเป็นต้องมีตัวเลขจำนวนมากพอ จึงจะทำให้คาดหมายความน่า
จะเป็นได้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากขึ้น การคำนวณเบี้ยประกันชีวิตจึงอาจใช้
จำนวนตัวอย่างถึง 10 ล้านคน เริ่มต้นตั้งแต่อายุ 1 ขวบจนถึง 100 ปี (บรรเลง
ทับเที่ยง 2527 : 6)

การปฏิบัติในการรับประกันชีวิต

คนส่วนมากเข้าใจว่าเมื่อมีร่างกายสมบูรณ์ดี เป็นที่พอใจของนายแพทย์ผู้ตรวจแล้วก็ย่อมมีสิทธิที่จะเอาประกันชีวิตได้ ซึ่งไม่เป็นความจริงเสมอไปเพราะการรับประกันชีวิตนั้นบริษัทจะพิจารณาว่า "ภัย" ที่เสี่ยงนั้นเป็นที่พอใจหรือไม่ ซึ่งแนวทางในการพิจารณารับผู้เอาประกันประกอบด้วย

1. สภาพะของร่างกาย และประวัติการเจ็บป่วยของผู้ขอเอาประกันภัย
2. สถานะทางการเงินของผู้ขอเอาประกันภัย
3. ศีลธรรม ความประพฤติของผู้ขอเอาประกันภัย
4. อาชีพของผู้ขอเอาประกันภัย
5. ประวัติครอบครัวของผู้ขอเอาประกันภัย และ
6. การมีส่วนได้เสียในการประกันภัย เมื่อผู้ขอเอาประกันภัยกับผู้ถูกเอาประกันภัยเป็นคนละคนกัน

การประกันที่บริษัทรับประกันชีวิตต้องกำหนดหลักเกณฑ์ เช่นนี้ ก็เพื่อจะป้องกันการแก่งกำไรจากการเอาประกันชีวิต และเพื่อรักษาผลประโยชน์และความเป็นธรรมแก่ผู้เอาประกันภัยอื่นๆ นอกจากนั้นเมื่อบริษัทตกลงรับประกันแล้วบริษัทรับประกันจะบอกเลิกสัญญาไม่ได้ สิทธิในการบอกเลิกเป็นของผู้เอาประกันภัยฝ่ายเดียว ยกเว้นแต่ผู้เอาประกันภัยปกปิดความจริงในการแถลงข้อความที่บริษัทรับประกันภัยต้องการทราบ ซึ่งมีเป็นคำถามไว้ในใบคำขอเอาประกันภัยและใบแถลงสุขภาพ ตามหลักของความซื่อสัตย์สุจริตต่อกันอย่างยิ่ง

การเอาประกันชีวิตมีลักษณะการคัดเลือกภัยที่เข้มงวดกว่าการประกันภัยอย่างอื่น เพราะเป็นสัญญาที่ต้องรับผิดชอบระยะยาว มีหลายท่านที่เข้าใจว่าการรับประกันชีวิตนั้นเมื่อผู้ประสงค์จะเอาประกันชีวิต มีสุขภาพดีและมีเงินจ่ายเบี้ยประกันงวดแรกได้ ก็ย่อมไม่มีปัญหาขัดข้องที่บริษัทรับประกันชีวิตจะรับประกันชีวิตไม่ได้ ในความเป็นจริง บริษัทรับประกันชีวิตต้องพิจารณาการรับประกันชีวิตแต่ละรายด้วยความรอบคอบโดยมีกฎเกณฑ์และมาตรการในการวัดการเสี่ยงภัย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เอาประกันภัยที่มีภัยลักษณะเดียวกันโดยเสียเบี้ยประกันเท่ากัน

รายงานที่บริษัทนำมาพิจารณาในการคัดเลือกการเสี่ยงภัย มีดังนี้

1. ใบคำขอเอาประกันชีวิต ซึ่งบันทึกโดยตัวแทนหรือผู้ขอเอาประกันชีวิต
2. คำตอบที่ผู้ขอเอาประกันชีวิตแถลงต่อนายแพทย์ผู้ตรวจสอบสุขภาพและ รายงานผลการตรวจ
3. รายงานซึ่งเจ้าหน้าที่บริษัท หรือ บริษัทสืบลวนเป็นผู้จัดการ
4. รายงานพิเศษของตัวแทนบริษัท

หน้าที่ของผู้เอาประกัน ผู้รับประโยชน์

1. ผู้เอาประกันต้องแถลงความจริงอันเกี่ยวกับคุณสมบัติที่สามารถเอาประกันได้ของผู้เอาประกัน เช่น อายุ สุขภาพ อาชีพ หรืออื่น ๆ ตามที่บริษัทได้สอบถาม
2. ผู้เอาประกันต้องชำระเบี้ยประกันตามกำหนดที่ได้ตกลงกันไว้ใน สัญญาประกันชีวิต
3. ผู้เอาประกันต้องส่งหลักฐานการพิสูจน์อายุที่แท้จริงให้แก่บริษัท รับประกัน เช่น บัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน สูติบัตร ใบสำคัญคนต่างด้าว เป็นต้น
4. ผู้รับประโยชน์จะต้องแจ้งให้บริษัททราบภายใน 14 วันนับแต่วันที่ ผู้เอาประกันได้เสียชีวิต วันแต่จะไม่ทราบ ซึ่งกรณีเช่นนี้จะต้อง แจ้งภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ทราบถึงความตายของผู้เอาประกัน
5. ผู้รับประโยชน์ต้องแถลงข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับความตายของผู้เอาประกันอีกทั้งต้องแสดงหลักฐานต่างๆ ของความตายนั้น โดย ผู้รับประโยชน์ต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง
6. ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงใดๆ เช่นที่อยู่ นามสกุล หรืออื่นใด ควรแจ้ง ให้บริษัทได้ทราบเพื่อสะดวกในการติดต่ออย่างรวดเร็ว
7. ในกรณีถ้าผู้รับประโยชน์เป็นผู้เยาว์ ควรแต่งตั้งผู้ปกครองไว้ด้วย เพื่อผลทางกฎหมาย

8. ในกรณีเปลี่ยนแปลงอาชีพ ถ้าเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทาง
เสี่ยงภัยเพิ่มขึ้นในการดำรงชีพ ถ้าบริษัทมีเงื่อนไขไว้ในเรื่องการ
เปลี่ยนแปลงอาชีพ ก็ต้องแจ้งให้บริษัททราบด้วย

ประเภทการประกันและแบบกรมธรรม์ประกันชีวิต

กรมธรรม์ประกันชีวิตคือ เอกสารแสดงข้อตกลงของสัญญาประกันชีวิต
ที่ผู้รับประกันภัย คือ บริษัทได้ออกให้แก่ผู้เอาประกันภัย ส่วนความหมายของสัญญา
ประกันชีวิตนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 889 ได้บัญญัติไว้ว่า

"ในสัญญาประกันชีวิตนั้น การใช้จำนวนเงินยอมอาศัยความทรงชีพ หรือ
มรณะของบุคคลหนึ่ง"

ถ้าพิจารณาตามความนี้ จะเห็นว่าสัญญาใดก็ตามที่ถือเอาการมีชีวิตอยู่
หรือการเสียชีวิตของบุคคลหนึ่งเป็นเงื่อนไขการจ่ายเงิน สัญญานั้นเข้าลักษณะ
สัญญาประกันชีวิต

เมื่อพูดถึงสัญญาโดยทั่วไป เป็นที่ทราบกันดีว่าไม่จำเป็นต้องทำกันเป็น
ลายลักษณ์อักษรเสมอไป แต่สำหรับกรณีของสัญญาประกันชีวิตนี้ ประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา 867 ได้บัญญัติว่า

"อันสัญญาประกันภัยนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใด
ลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ หรือลายมือชื่อตัวแทนของฝ่ายนั้นเป็นสำคัญ ท่าน
ว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่

ให้ส่งมอบกรมธรรม์ประกันภัย อันมีเนื้อความต้องตามสัญญานั้นแก่ผู้เอา
ประกันภัยฉบับหนึ่ง....."

ตามความของมาตรานี้ หมายความว่าผู้รับประกันภัยจะต้องส่งมอบ
กรมธรรม์ประกันภัย ซึ่งมีเนื้อความตรงตามสัญญานั้นๆ ให้แก่ผู้เอาประกันถือไว้เป็น
หลักฐานฉบับหนึ่ง

ที่กล่าวถึงข้างต้นนี้เป็นลักษณะของสัญญาประกันภัยและสัญญาประกันชีวิต
ซึ่งการประกันชีวิตนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการประกันภัยนั่นเอง

การประกันชีวิตแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ

1. ประเภทสามัญ (Ordinary Life Assurance)

การประกันประเภทนี้คือการประกันชีวิตเป็นรายบุคคล โดยที่แต่ละกรมธรรม์มีความคุ้มครอง หรือวงเงินประกันชีวิตที่สูงพอควร

ในปัจจุบันวงเงินเอาประกันชีวิตประเภทนี้ จะมีทุนประกันตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไป และมีการจ่ายเบี้ยประกันเป็นรายปี 6 เดือนหรือ 3 เดือน หรือแม้แต่รายเดือนตามเงื่อนไข หรือว่าได้ตกลงกันระหว่างบริษัทผู้รับประกันภัยกับผู้เอาประกัน และบริษัทผู้รับประกันอาจให้ผู้เอาประกันชีวิตตรวจสุขภาพหรือไม่ตรวจสุขภาพก็ได้

2. ประเภทอุตสาหกรรม (Industrial Life Assurance)

การประกันประเภทนี้ โดยทั่วไปแล้วมีลักษณะเหมือนการประกันชีวิตประเภทสามัญ แต่มีข้อแตกต่างกันที่วงเงินเอาประกันค่อนข้างต่ำ การชำระเบี้ยประกันโดยปกติจะจ่ายเป็นรายเดือน

การประกันประเภทนี้เหมาะสำหรับผู้ที่มียรายได้น้อย ผู้ขอเอาประกันชีวิตไม่ต้องตรวจสุขภาพ แต่ทางบริษัทอาจมีระยะรอคอย คือถ้าผู้เอาประกันชีวิตเสียชีวิตลงในระยะรอคอยนี้ บริษัทจะไม่จ่ายเงินผลประโยชน์ให้ แต่บริษัทจะคืนเบี้ยประกันชีวิตที่ผู้เอาประกันได้ชำระมาแล้วทั้งหมดให้แก่ผู้รับประโยชน์

3. ประเภทกลุ่ม (Group Life Assurance)

การประกันประเภทนี้มีลักษณะที่เด่นคือ กรมธรรม์ฉบับเดียวจะคุ้มครองผู้เอาประกันหลายคน ซึ่งมีสมาชิกที่ทำประกันมากความเสี่ยงภัยของบริษัทประกันจะยิ่งน้อยลง เป็นแบบการประกันที่เหมาะสมสำหรับการสร้างสวัสดิการในการทำงานให้กับพนักงานที่ทำงานให้กับบริษัท หรือโรงงานใหญ่ๆ สำหรับการชำระเบี้ยประกันนั้นนายจ้างจะชำระให้ทั้งหมดหรือนายจ้างและลูกจ้างร่วมกันชำระก็ได้ ส่วนกรมธรรม์นั้นนายจ้างจะเป็นผู้ถือไว้เอง เบี้ยประกันคิดตามส่วนเฉลี่ยของอายุลูกจ้างทั้งหมด ส่วนทุนประกันนั้นแล้วแต่จะตกลงกัน เช่น ตามตำแหน่งงาน ตามอัตราเงินเดือน ฯลฯ ถ้าลูกจ้างออกจากกลุ่มไปแล้วก็หมดความคุ้มครองทันที

จากการประกันชีวิตทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวมานั้น แต่ละประเภทยังแบ่งออกเป็นแบบพื้นฐานได้ 4 แบบ ดังนี้

1. การประกันแบบชั่วระยะเวลา (Term Assurance)

การประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา เป็นสัญญาประกันชีวิตที่บริษัทประกันชีวิต สัญญาว่าจะใช้เงินตามจำนวนที่เอาประกันไว้ เมื่อผู้เอาประกันเสียชีวิตภายในกำหนดเวลาที่ตกลงกัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วก็ เป็นอันสิ้นสุด สัญญาทั้งสองฝ่ายไม่มีข้อผูกพันกันอีกต่อไป

ระยะเวลาในการประกันสำหรับการประกันชีวิตแบบนี้ ส่วนใหญ่ค่อนข้างสั้น เช่น 1 ปี 3 ปี หรือ 5 ปี แต่ก็อาจจะทำเป็นสัญญาระยะยาวถึง 10 ปี 15 ปี หรือ 20 ปี ก็ได้

การประกันชีวิตแบบนี้ เบี้ยประกันจะเพิ่มขึ้นตามอายุของผู้เอาประกัน เพราะอัตราการตายของผู้ที่มีอายุมาก ตามสถิติแล้วจะสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า

เพื่อความสะดวกในการชำระเบี้ยประกัน ในกรณีที่ระยะเวลาประกันเกินกว่า 1 ปี ผู้เอาประกันจะเสียเบี้ยประกันในอัตราคงที่ ตลอดระยะเวลาของสัญญาประกันชีวิตนั้น ซึ่งเงินเบี้ยประกันที่บริษัทรับประกันเรียกเก็บจากผู้เอาประกันในช่วงแรกที่ยังมีอายุน้อยอยู่ จะมีจำนวนสูงกว่าต้นทุนของการประกันจริง ซึ่งจะได้อธิบายต่อไปในบทของการคำนวณเบี้ยประกันชีวิต

แต่เงินค่าเบี้ยประกันส่วนที่เกินมาในตอนแรกนี้ บริษัทจะเก็บสำรองไว้เพื่อชดเชยในช่วงของการประกันที่ผู้เอาประกันมีอายุมากขึ้น ซึ่งต้นทุนแห่งการรับประกันจะสูงขึ้นเกินกว่าเบี้ยประกันที่รับมาในอัตราคงที่ เงินเบี้ยประกันที่เรียกเก็บเกินมาในตอนแรก จะนำไปชดเชยสำหรับเบี้ยประกันที่ขาดไปในช่วงหลังได้พอดี ดังนั้น เงินที่บริษัทรับประกันสำรองไว้ในช่วงแรกก็จะหมดสิ้นไปเมื่อครบกำหนดสัญญา

การประกันชีวิตแบบนี้ มีลักษณะคล้ายกับการประกันวินาศภัยเพราะให้ความคุ้มครองในระยะสั้น เช่น การประกันชีวิตชั่วระยะเวลาที่มีกำหนด 1 ปี บริษัทจะจ่ายเงินเอาประกันให้เมื่อผู้เอาประกันถึงแก่กรรมภายใน 1 ปี เมื่อพ้นระยะเวลานั้นแล้วกรรมธรรม์ก็จะสิ้นสุดผลคุ้มครอง เบี้ยประกันที่ผู้เอาประกันชำระ

เพื่อความคุ้มครองชั่วระยะเวลาสั้นนี้เป็นของบริษัทผู้รับประกันทั้งหมดในวันสุดท้ายของสัญญา

ประโยชน์ของการประกันชีวิตแบบนี้ เหมาะสำหรับผู้เอาประกันที่ต้องการความคุ้มครองเพียงชั่วระยะเวลา หรือสำหรับผู้เอาประกันที่ต้องการความคุ้มครองระยะยาว แต่ไม่สามารถจ่ายเบี้ยประกันได้ จึงทำประกันแบบชั่วระยะเวลาไปพลางๆ จนกว่าจะมีรายได้สูงพอที่จะจ่ายเบี้ยประกันเพื่อความคุ้มครองที่ถาวรได้

2. การประกันแบบตลอดชีพ (Whole Life Assurance)

การประกันชีวิตแบบตลอดชีพ เป็นสัญญาประกันชีวิตที่บริษัทผู้รับประกันสัญญาว่าจะใช้เงินตามจำนวนที่เอาประกันชีวิตไว้ เมื่อผู้เอาประกันชีวิตถึงแก่กรรมโดยไม่คำนึงถึงว่าจะเสียชีวิตไปเมื่อใด กล่าวคือ ไม่มีกำหนดอายุการสิ้นผลบังคับ การประกันชีวิตแบบนี้ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

2.1 การประกันตลอดชีพแบบชำระเบี้ยประกันตลอดชีพ (Ordinary Whole Life Assurance) หรือ Stright Life Insurance การประกันแบบนี้ผู้เอาประกันจะได้รับความคุ้มครองสูง โดยชำระเบี้ยประกันในอัตราต่ำที่สุดตามหลักการแล้วผู้เอาประกันจะต้องชำระเบี้ยประกันไปตลอดอายุสัญญา ในทางปฏิบัติหลังจาก 3 ปีแล้วกรมธรรม์แบบนี้จะเกิดเงินสำรองในกรมธรรม์ขึ้นซึ่งผู้เอาประกันสามารถที่จะขอยกเลิกสัญญา เพื่อขอรับเงินสดบางส่วนคืนได้ หรืออาจจะขอกู้ได้ หรือขอแปรสภาพกรมธรรม์เป็นกรมธรรม์ใช้เงินสำเร็จก็ได้ โดยการแปรสภาพกรมธรรม์เป็น "กรมธรรม์ใช้เงินสำเร็จ" แบบนี้จะทำให้ผู้เอาประกันยังคงได้รับความคุ้มครองตามกรมธรรม์อยู่ เพียงแต่ทุนประกันที่ได้รับในกรณีเสียชีวิตจะลดลงตามส่วน

2.2 การประกันตลอดชีพแบบจำกัดระยะเวลาการชำระเบี้ยประกัน (Limited Payment Whole Life Assurance) หมายความว่า ผู้เอาประกันไม่ต้องชำระเบี้ยประกันตลอดชีวิตเหมือนกรณีแรก แต่มีหน้าที่ในการชำระเบี้ยประกันในระยะเวลาอันจำกัดเวลาหนึ่งๆ เช่น ชำระเพียง 10 ปี 15 ปี 20 ปี หรือบางกรณีอาจจะกำหนดอายุสูงสุดที่จะต้องชำระเบี้ยประกันเอาไว้ เช่น ชำระจนอายุถึง 55 หรือ 60 ปี เป็นต้น เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาที่จำกัดไว้ใน

สัญญา หน้าที่ในการชำระเบี้ยประกันของผู้เอาประกันเป็นอันสิ้นสุดลง แต่กรมธรรม์ ยังมีผลบังคับอยู่ หากผู้เอาประกันเสียชีวิตลงผู้รับประโยชน์ก็จะได้รับเงินตามจำนวน ที่ทำประกันไว้ แต่การประกันแบบนี้เบี้ยประกันจะแพงกว่าแบบแรก

3. การประกันแบบสะสมทรัพย์ (Endowment Assurance)

การประกันแบบนี้ เกิดขึ้นจากการรวมกันของการประกัน 2 แบบ คือแบบชั่วคราวระยะเวลา (Term Assurance) และแบบสะสมทรัพย์แท้จริง (Pure Endowment Assurance) ความหมายของการประกันแบบชั่วคราวระยะเวลาคือ ผู้รับประกันจะจ่ายเงินให้ตามจำนวนที่เอาประกัน ถ้าผู้เอาประกันถึงแก่กรรมใน ระหว่างที่สัญญามีผลบังคับ แต่ถ้าหากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วสัญญาก็จะ สิ้นสุดลงทั้งสองฝ่าย ทำให้ผู้เอาประกันที่ยังไม่ถึงแก่กรรมในระยะเวลาดังกล่าว ไม่ได้รับอะไรคืน

ส่วนการประกันแบบสะสมทรัพย์แท้จริง คือบริษัทผู้รับประกันจะจ่ายเงิน ตามจำนวนที่เอาประกันให้ในกรณีที่ผู้เอาประกันมีชีวิตอยู่ จนถึงระยะเวลาที่กำหนด ไว้เท่านั้น ซึ่งถ้าหากผู้เอาประกันถึงแก่กรรมก่อนหน้าที่สัญญาจะครบกำหนดระยะ เวลา ตัวผู้รับประโยชน์ของผู้เอาประกันก็จะไม่ได้รับอะไรเช่นกัน

ดังนั้นจึงเกิดการรวมการประกันทั้ง 2 แบบนี้ขึ้นเป็นการประกันแบบ สะสมทรัพย์ที่มีการกำหนดระยะเวลาของสัญญาที่แน่นอน ถ้าผู้เอาประกันอยู่จนครบ อายุสัญญาก็จะได้รับเงินตามวงเงินที่เอาประกันไว้ แต่ถ้าเกิดเสียชีวิตลงใน ระหว่างที่สัญญามีผลบังคับ ผู้รับประโยชน์จะเป็นบุคคลที่รับเงินซึ่งเอาประกันจาก บริษัทเป็นการจูงใจให้มีผู้ทำประกันมากขึ้น เพราะประโยชน์ที่ได้รับจะได้ทั้งการ สะสมทรัพย์และการคุ้มครอง ในระยะเวลาเดียวกัน จึงทำให้เบี้ยประกันสูงกว่า 2 แบบแรกที่กล่าวมา

สำหรับชนิดย่อยของการประกันแบบสะสมทรัพย์นี้มีมากมาย แต่ละบริษัท ได้คิดค้นการประกันชนิดต่างๆ ออกมาเพื่อจะดึงดูดความสนใจของลูกค้า แต่ละชนิด มีข้อแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด แต่หลักใหญ่จะเหมือนกัน คือให้ประโยชน์ทั้งใน ด้านออมทรัพย์และในด้านความคุ้มครอง

4. การประกันแบบเงินได้ประจำ (Life Annuity)

การประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ หรือแบบบำนาญ ก็คือสัญญาที่บริษัทจะจ่ายเงินได้ประจำ หรือบำนาญให้แก่ผู้เอาประกันตลอดชีพ หรือชั่วระยะเวลาหนึ่ง เริ่มแต่วันที่ผู้เอาประกันกำหนด ซึ่งมักจะเป็นช่วงเวลาที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติเนื่องจากความชรา การประกันแบบนี้ไม่ได้เป็นการจ่ายเงินเพื่อการมรณะ แต่เป็นการจ่ายเงินเพื่อเลี้ยงชีพในระหว่างที่ยังไม่เสียชีวิต ซึ่งก็ยังคงถือว่าเป็นการประกันชีวิตอย่างหนึ่ง

การประกันแบบเงินได้ประจำ เป็นวิธีแปรสภาพเงินก้อนออกเป็นเบี้ยเลี้ยงชีพตลอดชีวิต มีข้อที่เหมือนกันและแตกต่างกันกับการประกันชีวิต 3 ประเภท ดังนี้

1. การประกันชีวิต โดยทั่วไปมักมุ่งแก้ปัญหาการสูญเสียรายได้ อันเนื่องมาจากการเสียชีวิตก่อนเวลาอันควร และมุ่งให้ความคุ้มครองแก่ผู้รับประโยชน์เป็นประการสำคัญ แต่การประกันแบบเงินได้ประจำมุ่งแก้ปัญหารายได้ของผู้เอาประกันเองในยามชรา ภัยที่การประกันประเภทนี้พึงเสี่ยงถึงก็คือภัยอายุยืน

2. การประกันชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกันประเภทสะสมทรัพย์ มักมีระยะเวลาของการสะสม เป้าหมายของการสะสมก็เพื่อให้ได้เงินก้อนตามที่ตั้งความปรารถนาเอาไว้ ส่วนการประกันแบบเงินได้ประจำ เป็นวิธีแปรสภาพเงินก้อนที่ได้สะสมไว้แล้วให้เป็นเบี้ยเลี้ยงชีพตลอดชีวิต

3. ข้อที่เหมือนกันระหว่างการประกันชีวิตกับการประกันแบบเงินได้ประจำก็คือ อาศัยหลักการรวมหมู่ หรืออาศัยกฎของจำนวนมาก การประกันชีวิตอาศัยเงินจากสมาชิกที่มีชีวิตอยู่มาจ่ายให้แก่ครอบครัวของสมาชิกที่เสียชีวิตไป ส่วนการประกันแบบเงินได้ประจำอาศัยเงินจากสมาชิกที่เสียชีวิตเร็วมาเลี้ยงสมาชิกที่เสียชีวิตช้า

4. การประกันทั้งสองประเภท อาศัยทฤษฎีว่าด้วยความเป็นไปได้ของความตายหรือความมีชีวิตอยู่ของผู้เอาประกันมาเป็นหลักในการคำนวณเบี้ยประกันหรือเบี้ยเลี้ยงชีพ การประกันชีวิตใช้ตารางอัตราการมรณะมาช่วยในการคำนวณ ส่วนการประกันแบบเงินได้ประจำใช้ตารางความยืนยาวของชีวิตมาเป็นข้อพิจารณา

5. ทั้งการประกันชีวิตและการประกันแบบเงินได้ประจำ ล้วนแต่อาศัย การลงทุนมาเป็นประโยชน์ต่อผู้เอาประกัน

ชนิดต่างๆ ของการประกันแบบเงินได้ประจำนี้มีอยู่หลายชนิด แต่เท่าที่ นิยมกันมีอยู่ 3 ประเภทเท่านั้นคือ

ก. การประกันแบบเงินได้ประจำที่มีการจ่ายเงินทันที (Immediate Annuity) การประกันแบบนี้ ผู้เอาประกันจะต้องเอาเงินก่อนมามอบให้แก่บริษัท ในคราวเดียว หลังจากนั้นก็เริ่มรับบำนาญตลอดชีพตามอัตราที่บริษัทคำนวณให้ การรับบำนาญจะรับในทันที หรือรับหลังจากนั้นหนึ่งเดือนหรือหนึ่งปีก็ได้ และการ รับบำนาญจะรับเป็นรายปี รายครึ่งปี หรือรายเดือนก็ได้แล้วแต่จะตกลง

ข. การประกันแบบเงินได้ประจำที่มีระยะเวลาประวิงการจ่ายเงิน (Deferred) หมายความว่า ผู้เอาประกันจะมีระยะเวลาสะสมระยะหนึ่งก่อนหน้า การรับเงินได้ประจำจะเกิดขึ้น ระยะสะสมนี้อาจเป็น 15 ปี 20 ปี 25 ปีหรืออาจ เลือกระยะเวลาของการสะสมจนถึงอายุใดอายุหนึ่ง เช่น อายุ 55 ปี หรือ 60 ปี ก็ได้ โดยปกติในระยะสะสมผู้เอาประกันจะได้ประโยชน์เฉพาะในแง่ออมทรัพย์ เท่านั้น เมื่อหมดระยะสะสมแล้วจึงจะรับเงินได้ประจำ ส่วนใหญ่การประกันแบบนี้ มักจะทำสำหรับเป็นสวัสดิการให้ลูกจ้าง

ค. การประกันแบบเงินได้ประจำที่มีการประกันการจ่ายเงินคืน (Annuity Certain) หมายความว่า ผู้เอาประกันต้องการให้บริษัทจ่ายเงินได้ ประจำให้แก่ตัวเขาหรือครอบครัวอย่างต่ำเท่าที่นั้นงวดหรือเท่าที่นั้นงวดอย่างแน่นอน เช่น 120 งวด เป็นต้น ไม่ว่าเขาจะมีชีวิตอยู่หรือไม่ก็ตาม หลังจากนั้นแล้วการ จ่ายเงินได้ประจำจึงขึ้นอยู่กับเขามีชีวิตอยู่ของเขา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย